



“Türkçüler dayanışmalı yaşamaya mecburdur.”
Hüseyin Nihâl Atsız



*her zaman
okunacak dergiler*

MART-NİSAN 2025

(2 ayda bir yayımlanır)

**Ötüken Neşriyat A.Ş. adına
İmtiyaz Sahibi**
Ertuğrul Alpay

**Ötüken Neşriyat A.Ş.
Genel Yayın Yönetmeni**
Göktürk Ömer Çakır

Baskı

Çınar Matbaacılık ve
Yayın Sanayii Ticaret Ltd Şti
Yüzyıl Mah. Matbaacılar Cad.
Ata Han Nu: 34 K: 5
Bağcılar-İstanbul
Tel: (0212) 628 96 00
Sertifika Nu: 45103

Yıllık Abonelik Bedelleri2025 yılı abonelik bedeli - **1600 TL****Hesap Numaramız**

Ötüken Neşriyat A.Ş.
Şube: Beyoğlu Şubesi 456
T. C. Ziraat Bankası
Hesap Nu: 48038437-5009

IBAN

TR73 0001 0004 5648 0384 3750 09

ISSN

2667-4637

WhatsApp

0554 499 90 57

İletişim

millimecmua@otuken.com.tr

Millî Mecmûa

Genel Yayın Yönetmeni
Yasin Usta

Editör

Ahmet Alperen Can

Danışma Kurulu

Prof. Dr. Mustafa Kara
Prof. Dr. Mehmet Akif Okur
Prof. Dr. Levent Bayraktar
Prof. Dr. Erkan Göksu
Prof. Dr. İsmet Türkmen
Doç. Dr. Mehmet Kaan Çalen
Doç. Dr. Mehmet Akıncı
Doç. Dr. Murat Hanılçe
Dr. Yunus Emre Tekinsoy
Dr. Kemal Haykiran
Dr. Ali Ahmetbeyoğlu
Oğuzhan Murat Öztürk
Misli Baydoğan
Metin Savaş

Son Okuma

Fatih Orta

Kapak Fotoğrafı

Erk Yurtsever Koleksiyonu
(Serkan Akgöz Arşivi)

Grafik Tasarım

Mahmut Doğan

Ön Söz

Türk milliyetçiliği dizisinin hazırlanmakta olan dosyalarından birisi daha okuyucuyla buluştu. Dizinin dördüncü cildi, kurum ve kuruluşlara ayrıldı. Bu hususta üç cilt daha hazırlanması planlanıyor. Kurum ve kuruluşlar dosyasının ilk cildi, temel kuruluşların kronolojik esasa sıralandığı bir mâhiyete sahiptir. Ne var ki; kurum tarihi çalışmanın zorlukları, malzemelere erişme sorunu, alaka gösteren kimselerin sayıca azlığı ve mesai uydurabilme kısmeti gibi birçok sorun, tarihî önem taşıyan, hâlihazırda etkilerini ve etkinliklerini çeşitli yönlerden sürdüren kimi kurumlara teması da -en azından ilk cilt için- olanaksız kıldı. Bu anlamda, dosyaya ilişkin ilk sözümüzü, ihmâl edilmiş gözüken kurum emektarlarından affımızı istediğimizi belirterek edelim. İlâveten, dizinin ikinci cildi olarak 12 Eylül ve Ülkücü Kuruluşlar Davası, üçüncü cildi olarak Siyasi Partiler, dördüncü cildi olarak Kurum ve Kuruluşlar II dosyalarını hazırlayacağımızı belirterek ilgililere duyurmuş olalım.

Yaygın olarak söylendiği gibi Türk milliyetçiliği, fikir hareketi olarak doğmuştur. Bu cümlede fikir ve hareket kavramları söz gelişi kullanılmaz. Nitekim Türk milliyetçiliği fikrinin teşekkül devrelerinde teşkilatlanma da başlanmış, süreli yayıncılık ve dernekçilik faaliyetleri, bu teşkilatların mahsulleri olmuştur. Tıbbiyeli öğrencilerin bir araya gelerek kurulmasına öncülük ettiği Türk Ocaklarından üniversite öğrencilerini, maceracı devrimci teröre kurban veren Ülkü Ocaklarına değin birçok dernek, kurum, vakıf kurulmuş; işçi, köylü, esnaf, öğrenci ve her sınıftan insan, Türk milliyetçiliği adına bir araya gelerek mücadele etmiştir. Dolayısıyla fikir hareketinin kurumsal hafızası da fikrin istikametini görmek için önemlidir. Kimi noktalarda fikir, hareketten; hareket, fikirden kalarak takip edilebilir hâle gelir.

Milli Mecmûa'nın Türk Milliyetçiliği IV: Kurum ve Kuruluşlar dosyasında; Türk Ocaklarının birinci devresini Mehmet Çolak, MTTB'yi Zafer Batuhan Erkuş, Komünizmle Mücadele Derneği'ni İbrahim Ağkoyun, Öğrenciler Arası Fethih Yıllarını Aydınlatma Derneğini ve Türkçüler Derneğini Serkan Akgöz, Türk Milliyetçiler Derneği'ni Yunus Emre Akbulut, Türk Ocaklarının ikinci devresini Özlem Seyhan, Ülkü Ocaklarını Hasan Acar, KOCAV'ı Ümrân Ay kaleme aldılar. Dosyaya Türk Derneğinin beyannamesi ve nizamnamesi, Türk Ocağı Yasası, Nizamnamesi, Türkçüler Derneği Tüzüğü gibi metinler de örnek olarak ilave edilmiştir.

Emeği geçen dostlarımıza, cömert bilgi - belge paylaşımında bulunan yazarlarımıza ve okurlarımıza teşekkürü borç biliriz.

Ahmet Alperen Can

İÇİNDEKİLER

**TÜRK OCAKLARI
(1912-1931)**
MEHMET ÇOLAK
.....06

**TÜRK MİLLİYETÇİLİĞİ
GÖLGESİNDE BİR
KURUM: MTTB**
ZAFER BATUHAN
ERKUŞ
.....14

**TÜRKİYE
KOMÜNİZMLE
MÜCADELE DERNEĞİ**
İBRAHİM AĞKOYUN
.....20

**ÇOK PARTİLİ
HAYATA
GEÇİŞTE TÜRK
MİLLİYETÇİLİĞİ VE
TÜRK MİLLİYETÇİLER
DERNEĞİ**
YUNUS EMRE
AKBULUT
.....38

**ÖĞRENCİLER ARASI
FETİH YILLARINI
AYDINLATMA
DERNEĞİ**
SERKAN AKGÖZ
.....60

İÇİNDEKİLER

**TÜRK
OCAKLARININ
İKİNCİ DÖNEMİ
(1949-1970)**
DR. ÖZLEM SEYHAN
.....**70**

**TÜRKÇÜLER
DERNEĞİ**
SERKAN AKGÖZ
.....**98**

**ÜLKÜ
OCAKLARI**
DOÇ. DR. HASAN
ACAR
.....**112**

**KÜLTÜR OCAĞI VAKFI
(KOCAY)**
PROF. DR. ÜMRAN AY
.....**143**

EKLER
.....**142**

TÜRK OCAKLARI (1912-1931)

MEHMET ÇOLAK

Türk gençlerinin
ve aydınlarının
birlikte faaliyet
sürdürebilecekleri bir
cemiyet kurulması
fikri, Askeri Tıbbiye
öğrencilerinden Hüseyin
Haşim ve Hüseyin
Baydur'dan gelmiş,
telkinleriyle diğer
öğrenciler, okulda
boş bir odada gizli
toplantılar tertip ederek
cemiyet düşüncesini
olgunlaştırmayı
denemişlerdir.

Giriş

Türk milliyetçiliği ideolojisi, Osmanlı'nın modernleşme ve dağılma devrelerinde birkaç aşamada olgunlaşmıştır. Akçura ve Gökalp gibi isimlerin Türkoloji araştırmalarını milat olarak gördüğü evreden ulus devlet kurmaya giden evreye değin Türkçülük namına süreli yayıncılıktan dernekçiliğe birçok alanda faaliyet gösterilmiştir. Türkçülüğün ortaya çıkma ve gelişmesini sağlayan şartlar; teşkilatlanma ve kurumsallaşmasında da etkili olmuştur. Bunlar içerisinde Balkan Savaşlarının Türk entelektüelleri üzerinde oluşturduğu hava doğrudan etkili gözüktür. Meşrutiyet sonrasında ilk gençlik hareketleri ve dernekleşme faaliyetlerini temsil eden Türk Gücü Cemiyeti ve Türk Derneği gibi kuruluşlar, devrin ihtiyaçlarına karşılık gelme amacı taşımıştır. Bu bağlamda Türk Ocaklarının kuruluşu, ilk temsilcilerinin problemlere bakışı ve faaliyetlerin seyri II. Meşrutiyet sonrası Osmanlı Devleti'nin istikâmetiyle irtibatlıdır.

Meşrutiyete değin Türk kültür araştırmalarına yoğunlaşan çalışmalarla temelleri atılan millet ve milliyet düşüncesi ile imparatorluğa uyumlu bir milliyetçilik geliştirme zorunluluğu, meşrutiyet sonrası entelektüel hayatın başat sorunlarından biri hâline gelmiştir. Türk Derneği de meşrutiyetin akabinde kurulmasıyla Türk milliyetçisi aydınların bir araya gelmesine olanak sağlamıştır. Bu dernek, telif ve sü-

TÜRK MİLLİYETÇİLİĞİ GÖLGESİNDE BİR KURUM: MTTB

ZAFER BATUHAN ERKUŞ

Gazetede ki yazılarda
MTTB'nin Türkçü-
milliyetçi çizgisi keskin
hatlarla vurgulanmış,
benimsenen
milliyetçiliğin ise Ziya
Gökalp'in tarif ettiği
milliyetçilik anlayışı
olduğu belirtilmiştir.

GİRİŞ

Şuan bulunduğumuz zamanın tarihsel karşılığı “Modern Çağ” olarak bilinmektedir. Modern Çağın genel karakteristik özelliği ulus devlet olduğu gibi bağlı olduğu atar damarı ise milliyetçiliktir. Birçok ülkede atar damar kopmuş veya yara almıştır. Nitekim görüldüğü üzere ki, kendi uluslarını inkar aşamasına geçiş yaşanmaya başlanmıştır. Yalnızca Türk milliyetçiliğinin güçlü bir şekilde ayakta kaldığı gözle görünür bir gerçektir. Türk milliyetçiliğinin ayakta kalmasına vesile olan ise Türk milliyetçiliğinin kılcal damarları olan kurumlar ve kuruluşlarıdır. Bu kurum ve kuruluşlar gerek organizasyonları gerekse en güçlü silahları olan yayın organlarıyla Türk milliyetçiliği fikrine dayanak ve basamak olmaya çalışmışlardır. Bu kurum ve kuruluşlar bugün dahi varlıklarını sürdürmektedirler. Nitekim çalışmamızda, bu amaçla teşekkül etmiş olan kurumlardan “Birliği” yani Milli Türk Talebe Birliği’ni ele alacağız.

Milli Türk Talebe Birliği’nin Ana Hatları

MTTB, 1916 yılında İttihat ve Terakki Cemiyeti’nin parti politikası olan Türkçü-Turancı fikrî akımını yaymak amacıyla kuruldu.¹ Birliğin 1929 yılına kadar pek faal

¹ Asil Kaya, Fevzi Çakmak, “Milli Türk Talebe Birliği’nin Yayın Organı: Birlik Gazetesi”, *Atatürk Yolu Dergisi*, 65, 2019, s.254

TÜRKİYE KOMÜNİZMLE MÜCADELE DERNEĞİ

İBRAHİM AĞKOYUN

1968 kurultayından sonra da büyük kopuşlar yaşayan TKMD'nin, bu tarihten sonraki durumu "AP'nin denetimine girdi." şeklinde nitelendirilmiştir.

Türkiye'de komünizmin geçmişi fazlasıyla çalkantılıdır. Bunun sebebi, Türk milleti tarafından kabul görmemiş olmasıdır diyebiliriz. Çünkü komünizmin milliyet, din, aile yapısı vb. şeylere karşı menfi tutumu ve Türk milletinin bu değerlere bir kutsiyet kazandıracak kadar bağlanmış olması, iki zıt kutbun birleşmesini imkansız kılmıştır. Bu, meselesinin sosyal ve kültürel boyutudur.

Türkler ve Ruslar, savaş meydanlarında defalarca karşılaşmış ve böylelikle birbirlerine düşman milletler haline gelmişlerdir. Rusya'nın Ekim Devrimi sonrası sosyalist / komünist ideolojinin merkezi haline gelmesi, iki millet arasındaki ilişkiyi etkilememiştir. Çarlık Rusya'sından sonra Sovyetler Birliği de Türkiye ve diğer Türk yurtları üzerindeki emellerini devam ettirmiş, hatta daha da şiddetlendirmiştir. Ve bu sefer ellerindeki silah komünizm idi. Bu da meselesinin milli ve siyasi boyutudur.

Bu saydığımız sebepler dolayısıyla Türkiye'de komünizm, her zaman yabancı ve düşman bir fikir olarak görülmüştür. Türk milliyetçileri, her dönemde komünizm tehlikesine karşı tedbirli olmayı tercih etmiş ve gerek devleti gerek toplumu sürekli olarak uyarmışlardır. Türk milletini ve devletini koruma içgüdüsünden doğan reflekslerin 1960'lı yıllardaki yansıması Türkiye Komünizmle Mücadele Derneği'ni kurmak olmuştur.

ÇOK PARTİLİ HAYATA GEÇİŞTE TÜRK MİLLİYETÇİLİĞİ VE TÜRK MİLLİYETÇİLER DERNEĞİ*

YUNUS EMRE AKBULUT**

TMD'nin şube sayısının artmasında milliyetçi yayınlarda yapılan birleşme vurgusu da önemli bir yere sahiptir. Bu tür çağrılar TMD'nin kapanma sürecine kadar devam etti. Milliyetçiler arasında birlik zorunluluktur.

Giriş

Türkiye’de çok partili hayata geçişle birlikte siyasi yaşamda ve cemiyet hayatında önemli değişiklikler meydana geldi. Yeni siyasi partilerin kurulması, Cemiyetler Kanunu’nda yapılan değişikliklerle derneklerin ortaya çıkması, siyasi hayata ve düşünce dünyasına canlılık getirdi. Türk milliyetçileri tarafından ise mesele iki yönlü değerlendirildi; birincisi dağınık haldeki milliyetçileri bir araya toplamak, ikincisi milliyetçiler gibi dağınık bir durumda olan milliyetçi düşüncüyü belli bir düzene sokmaktır. Fikri mutabakat için öncelikle milliyetçilerin bir araya getirilmesi gerekiyordu fakat bu birliğin mahiyetinin ne olacağı tartışma konusuydu. Bir taraf milliyetçi bir parti kurulması ve milliyetçilerin bu partinin etrafında toplanması tezini savunurken, diğer taraf milliyetçiliğin siyaset dışı ve partiler üstü olması gerektiğini, bu yüzden de siyasetin dışında bir kuruluş meydana getirilmesi fikrini öne sürüyordu¹. Bu dönemde Atsız, Türkçülüğü “*vu-zuhsun bir fikir cereyanı*”, Türkçüleri ise “*başbuğsuz ve disiplinsiz büyük bir başıbozuk ordusu*” olarak görüyordu. Türkçü olduğunu iddia edenlerden birçoğunun Türkçülükten haberdar olmadığını, bunların bir kısmının Türkçülüğü Müslümanlık, bir kısmının da Kemalizm olarak düşüncesini eleştiriyordu. Atsız’a göre,

* Bu çalışma, yazarın “Demokrat Parti Dönemi’nde Türkçü Akımlar” başlıklı yüksek lisans tezinin üretilmiştir.

** Öğr. Gör. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi

¹ Murat Kılıç, *Allah, Vatan, Soy, Milli Mukaddesat Türk Milliyetçiler Derneği (1951-1953)*, İstanbul: İletişim Yayınları, 2016, s.73.

ÖĞRENCİLER ARASI FETİH YILLARINI AYDINLATMA DERNEĞİ

SERKAN AKGÖZ

Birkaç saat süren
temizlik sonunda
türbenin demir
parmaklıkları için bir
ustayla anlaşılmış,
Fatih'in sandukası,
içerideki dolaplar
ve ahşap işlemler
temizlenmiş, yılların kirli
borcu bir elin parmak
sayısını geçmeyecek
Türkçüler tarafından
ödenmeye çalışılmış,
Türkçülerin ıstırabı bir
nebze olsun ferahlamıştı.

Demokrat Parti'nin iktidara gelmesiyle 1944 zulmünü yaşayan Türkçülerde de bir heyecan meydana geldiği gözlemlenmektedir. Türkçü Dergi, Orkun'un yayına başlaması ve geniş kitleler tarafından takip edilmesi, Türkçü çevrelerde heyecan ve aksiyon arayışını doğurmuştur.

İstanbul'un feth 'inin 500. yıl dönümünü kutlamak amacıyla ülkemizde çeşitli teşebbüslerin hazırlığına 1930'lu yılların ortalarında başlanmıştır. Bu teşebbüslerden en büyüğü 1950 yılında Cumhuriyet Halk Partisi desteğiyle kurulan "500. Yıl ve Müteakip Fetih Yıllarını Kutlama Derneği" dir. Kutlama hazırlıkları yapılırken Türkçü gençler, kendilerini bu teşebbüslerden ayrı bir yere koyarak 'Biz ne yapabiliriz?' diye düşündüler Öğrenciler arasında böyle bir kutlama organizasyonunun yapılması düşünülmüş ve bunun sonucunda Altan Deliorman'ın evinde toplantılar yapılmış ve dernek kurulmuştur.¹

Fatih'in Türbesini Ziyaret

Bir grup Türkçü², Temmuz 1952'de Fatih'in türbesini ziyaret etmişlerdir. Türbenin ziyaret öncesi içler acısı hâlini Altan Deliorman şöyle anlatmaktadır: "*Cumhuriyetin ilânından sonra çıkarılan bir kanunla*

¹ Altan Deliorman, *Tanıdığım Atsız* (İstanbul: Orkun Yayınları, 2000), s. 63.

² Bu isimler Nihâl Atsız, Bedriye Atsız, Nejdett Sançar, Reşide Sançar, İsmail Hami Danişmend, Erk Yurtsever, Altan Deliorman ve Fahrettin Kırzioğlu'dur.

TÜRK OCAKLARININ İKİNCİ DÖNEMİ (1949-1970)

DR. ÖZLEM SEYHAN

Ocağın amacı Türk milletini huzurlu, refah ve onurlu bir hayata kavuşturarak bilimi, tekniği, batı metodolojisini aktif kullanabilen bireyler yetiştirmektir.

Giriş

Türk Ocakları, milliyetçilik akımının etkisiyle Osmanlı toprakları üzerinde yaşayan farklı etnik grupların ayrılıkçı faaliyetlerinin yükselişe geçtiği ve ülkenin toprak kayıpları yaşayarak parçalanma tehdidi ile karşı karşıya kaldığı 1911 yılında fiili olarak faaliyete başlamıştır. Fransız ihtilalinin etkisiyle tüm dünyada hissedilen özgürlük, eşitlik ve hürriyet fikirlerinin çok uluslu bir yapıya sahip olan Osmanlı Devleti'nde isyanların başlaması üzerine yönetici kadro bir takım önlemler alma yoluna gitmiştir. Osmanlılık ve üst kimlik olarak Osmanlı vatandaşlığının benimsenmesi gibi çeşitli yöntemlere başvurulmuş, bu yolda Tanzimat Fermanı, Islahat Fermanı ve Meşrutiyet ilan edilmiştir¹. Ancak bilhassa gayrimüslim vatandaşların özgürlük alanını genişleten bu tür uygulamalar ülke bütünlüğünü sağlamaktan ziyade isyanların ve toprak kayıplarının artmasına bir dayanak teşkil etmiştir. Bu ortam içerisinde ortaya çıkan Türk milliyetçiliği ise ülke bütünlüğünü korumak ve cehalet yüzünden geri kalan Türk milletini layık olduğu müreffeh hayata erdirmek için harekete geçmiştir.

İlk olarak dil, tarih ve edebiyat alanında yapılan ilmi çalışmalarla başlayan² milliyetçilik fikri Ziya

* Bu çalışma 837990 numaralı "Türk Ocakları ve Türk Yurdu Dergisi (1949-1970)", başlıklı doktora tezinden türetilmiştir.

** ORCID: 0009-0002-0103-5072,
E-mail: akpinar_ozlem@hotmail.com

¹ Bernard Lewis, *Modern Türkiye'nin Doğuşu*, Ankara 2011, s. 149- 161.

² Yusuf Sarnay, *Türk Milliyetçiliğinin Tarihi Gelişimi ve Türk Ocakları*, İstanbul 1994, s. 118.

TÜRKÇÜLER DERNEĞİ

SERKAN AKGÖZ

Dernek, özellikle Atsız'ın fikrî ve manevî etkisiyle gücünü bir ölçüde korumuş ve sonraki yıllarda da örnek alınmıştır. Maddî kaynaklarını yalnızca üyelerinin bağış ve aidatlarıyla sağlayabilmiş olması, dönemin siyasi şartları göz önünde bulundurulduğunda, Türkçüler Derneği'ni kendi dönemi için başarılı olarak değerlendirmek mümkündür.

Türk milliyetçiliğinin gelişim sürecinde dergiler ve sivil toplum kuruluşları önemli bir yer tutmuştur. Bu süreçte özellikle Atsız ve çevresinin çıkardığı dergiler, fikir hareketi olarak Türkçülüğün şekillenmesinde belirleyici bir rol oynamıştır. Her ne kadar bu yayınlar düşünce dünyasına yön verse de kültürel faaliyetlerin kurumsallaşmasında derneklerin de katkısı büyüktür. Bu bağlamda Türkçüler Derneği, Türk milliyetçiliği tarihinde dikkat çeken ve öncü nitelikte çalışmalar yürüten en önemli yapılardan biri olarak öne çıkmaktadır.

Atsız'ın kurucu başkanlığını yaptığı dernek, yaklaşık on yıl boyunca faaliyet göstermiştir. Derneğin kuruluş fikri, ilk kez Türk Milliyetçiler Derneği'nin kapatılmasının ardından ortaya çıkmıştır. Bu dönemde özellikle genç Türkçüler çeşitli dernek girişimlerinde bulunmuş, ancak bu teşebbüsler başarılı olamamıştır. Gençlerin taşıdığı bu heyecan ve arayış, kıdemli Türkçüleri de harekete geçirmiş; nihayetinde 16 Eylül 1962 tarihinde Türkçüler Derneği resmen kurulmuştur. 1973 yılına kadar faaliyetlerini sürdüren dernek, gerekli kanuni yükümlülüklerin yerine getirilmemesi nedeniyle infisah etmiştir.

“Milliyetçiler Teşkilâtlanıyor”

Türkçüler Derneği'nin kuruluş süreci, *Millî Yol* Dergisi'nin 11 Mayıs 1962 tarihli 16. sayısında “Milliyetçiler Teşkilâtlanıyor” başlıklı kapıyla duyurulmaya başlanmıştır.

ÜLKÜ OCAKLARI

DOÇ. DR. HASAN ACAR

1960'lı yılların ortalarından itibaren dönemin ülkücüleri açısından zararlı sayılan akımların yıkıcı etkilerinden gençleri korumak amacıyla teşkilatlanan Ülkü Ocakları, bu dönemde “milliyetçi hareketin sesi” olarak varlık göstermiştir.

GİRİŞ

Türk milliyetçiliği, dünyada hiçbir milliyetçiliğe benzemeyen özgünlüğe ve kadim geleneğe sahiptir. Devletin menfaatlerinin her türlü menfaatin üstünde olması gerektiği bilinci, bu geleneğin ruhi boyutunu oluşturmaktayken, bu bilince sahip nesiller yetiştirmek de eylemsel boyutunu oluşturmakta ve yaşadığımız çağın en büyük sorumluluğu olarak karşımıza çıkmaktadır. Çünkü millet dediğimiz gerçeklik, kendinden öncekilerin üzerinde yaşadığı ve kendinden sonrakilerin de üzerinde yaşayacak olduğu bir vatan toprağı üzerinde var olmaktadır.

Bu gerçeğin varlığı, Türk milliyetçiliğinin kadim geleneğinin muhafaza edilmesi ile sürmektedir. “Devlet-i ebed müddet ülküsü” olarak somutlaştırılabilecek bu hedef, temelde Türkiye Cumhuriyeti’nin ilelebet payidar kalması ülküsüdür. Bu kapsamda ülkücü hareket, ülkücüler açısından bir gönül hareketi ve bir dava olması nedeniyle sonsuza dek sürecek bir vatan nöbeti olarak benimsenmiştir. “Tarih yazmanın tarih yapmak kadar zor” olduğu bilincinden hareketle ülkücü hareket izah edilirken tarafsız ve akademik bir bakış açısı benimsenmiştir.

Bu çalışma, Türkiye’de milliyetçilik düşüncesinin gelişim süreci içerisinde önemli hareketlerden biri olan “ülkücü hareket” düşüncesinin, 1960’lı yılların ortalarından itibaren farklı isimler altında kurulan dernek ve kuruluşlar yoluyla bir

* Bu çalışma, yazarın Uludağ Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümünde başarıyla savunduğu “Türkiye’de Milliyetçi Hareket Düşüncesinin Gençlik Teşkilatlarına Etkisi: Ülkü Ocakları Örneği” başlıklı doktora tezinden üretilerek hazırlanmıştır.

KÜLTÜR OCAĞI VAKFI (KOCAY)

PROF. DR. ÜMRAN AY*

KOCAY'ın 1986'da bir apartman dairesinde başlayan azimli ve kararlı yürüyüşü, mensuplarından ve mezunlarından aldığı güçle ivme kazanmış ve vakıf, 2000 yılında Süleymaniye'de Hacı Arif Bey Konağı'na taşınmıştır.

Kültür Ocağı Vakfı, bugün 40 yıla yaklaşan tecrübesiyle İstanbul-Süleymaniye'de faaliyetlerine devam eden bir sivil toplum kuruluşudur. Başkanı, aynı zamanda kurucularından olan Av. Dr. Ali Ürey'dir. Vakfın tarihçesi kısaca şöyledir.

KOCAY'ın Tarihçesi

Kısa adı KOCAY olan Kültür Ocağı Vakfı 1986 yılında “aşkı yüreğinde bir kurşun gibi taşıyan” Türk milleti sevdalısı yedi kişilik bir ekiple kurulmuştur. Bu yedi kişilik kurucular listesi şu isimlerden oluşmuştur: Ali Ürey, Atıf Şenel, Ali Kuyu, Ali Çanak, Ali Ünal Demirtaş, Ayhan Görünmez ve Kemal Çapraz... İlk şafağın Kültür Ocağı'na doğduğu bu günlere ‘yediler’ ya da ‘Aliler’ dönemi denilmektedir.

Münevver Türk gençliğine yeni isimler kazandırmak amacıyla yola çıkan KOCAY, ilk yıllarında kurucularının özverileri ve her türlü fedakarlığı ile kimi zaman bir bekar evinde, kimi zaman bazı vakıfların/derneklerin “lütfen” tahsis ettikleri toplantı odalarında faaliyetlerine devam etmişler, kısa orta ve uzun vadeli olmak üzere üç aşamalı bir plan yaparak özlenen medeniyetin inşasına başlamışlardır. İki yıl devam eden bu çalışmalar 1988 yılında meyvesini vermiş, “yediler” ektiği tohum fidana dönüşerek Kültür Ocağı Dernek statüsüne kavuşmuştur. Derneğin kuruluş amacı tüzüğünde şöyle kaydedilmiştir:

“...Türk insanının refah ve mutluluğunu sağlamak, devletine ve

* Eğitimden Sorumlu Başkan Yardımcısı

EKLER

EK 1

Türk Derneği Beyannamesi¹

Osmanlıların berat-ı hürriyet ve ittihadı olan Kanun-ı Esasi'nin 16. maddesinde “tebaa-i Osmaniyyenin terbiyesi bir siyak-ı ittihad ve intizam üzerinde olmak için iktiza eden esbaba teşebbüs olunacak” ve 18. maddesinde “tebaa-i Osmaniyyenin hidemat-ı devlette istihdam olunmak için devletin lisan-ı resmisi olan Türkçeyi bilmeleri şarttır” deniliyor.

Bir milletin saadeti, kaffe-i efradını aynı tarik-i tekamüle sevk ile kendilerinde müşterek ve mukaddes bir vatanperverlik duygusu uyandırmak, aralarında dostluk hissinin artırmak ve kimsenin kimseye tahakkümüne imkân bırakmamak ile artacağı cihetle birinci maddenin ehemmiyeti zahirdir.

İnsanların birbirini sevmesi, onların konuşup görüşmeleriyle artıp kökleşeceğinden bütün Osmanlı unsurlarını birbirlerine sağlam bir kardeşlik organıyla bağlamak için aralarında konuşmaya yarar vasıtanın birleştirilmiş olması yani müşterek bir lisan bulunması iktiza eder. Gerçi millet-i Osmaniyye, nesepleriyle, fezail-i kavmiyyeleriyle bihakkın iftihar eden birçok unsurlardan mürekkep ise de vücud-u mülk-ü Osmaninin ecza ve efradını birbirine yaklaştırıp birleştirmek hususunda en müessir bir (kuvve-i lüsükiyye-Cohésion) olan Türklerin meydana koydukları Osmanlı Türk-

¹ “Türk Derneği Beyannamesi”, *Türk Derneği*, Yıl 1, no. 1, 1327 (1911).